

Osastrategia

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Puolustuspolitiikka

Sisällysluettelo

Osastrategian tiivistelmä	1
Osastrategian tarkoitus ja rakenne.....	2
Osastrategian puolustuspoliittiset perusteet...	3
Puolustuspoliittinen tilannetietoisuus	6
Puolustuspoliittinen suunnittelu	8
Puolustuskyvyn kehittämisen ja käytön ohjaaminen.....	10
Osastrategian menestystekijät	16

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Eteläinen Makasiinikatu 8

PL 31, 00131 HELSINKI

www.defmin.fi

Grafiikat: Kari Hyötyläinen/LoudDesign
Taitto: Tiina Takala/puolustusministeriö

ISBN: 978-951-25-2225-5 pdf

Osastrategian tiivistelmä

2010-luvun toimintaympäristössä Suomen puolustuskyvyn ylläpitäminen edellyttää nykyistä syvempää ja monipuolisempaa kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä. Puolustuspolitiikan tavoitetilän saavuttaminen edellyttää aktiivista osallistumista kansalliseen ja kansainväliseen päätöksentekoon ja toimintaan.

Valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon VNS2009 toimintalinjan mukaan Suomi on sotilaallisesti liittoutumaton valtio. Tämän vuoksi puolustuspolitiikan tavoitetilassa Suomen puolustuskyky ja puolustusratkaisu perustuvat syvään ja monipuoliseen kansalliseen ja kansainväliseen verkottumiseen.

Verkottuneessa puolustuksessa saavutetaan yhteisillä järjestelyillä myös kustannustehokkuutta, jolla voidaan turvata omassa hallussa pidettävien sotilaallisten suorituskykyjen kehittäminen ja käyttö. Syvimmillään verkottumisessa verkoston jäsenet tekevät strategisen päätöksen, jossa sotilaalliset suorituskyvyt jaetaan kolmeen kategoriaan:

1. Omassa halussa pidettävät suorituskyvyt, joita ollaan valmiita osoittamaan verkoston jäsenten käyttöön.
2. Suorituskyvyt, joista luovutaan ja joita saadaan tarvittaessa verkoston muilta jäseniltä käyttöön myös oman alueen puolustamiseen.
3. Suorituskyvyt, joista luovutaan ja jotka ostetaan palveluiden tuottajilta sitoutuen pitkä-aikaisiin strategisiin kumppanuuksiin.

Suorituskykyjä kehitetään sekä itsenäisesti että yhteistyössä verkoston muiden jäsenten kanssa. Verkottuminen sisältää tietoisien riskien 2. kategorian sotilaallisten suorituskykyjen osalta. Sotilaallisessa kriisitilanteessa verkottuminen ei takaa vaan ainoastaan mahdollistaa kansainvälisten sotilaallisten suorituskykyjen saamisen Suomen puolustuksen avuksi.

Puolustuspolitiikan merkittävimmät haasteet ovat:

1. Keneltä voimme saada sotilaallisessa kriisitilanteessa suorituskykyjä, joista itse luovumme?
2. Miten saavutetaan valmius luopua sotilaallisista suorituskyvyistä, joita emme kykene kehittämään rajallisilla voimavaroilla?

Puolustuskyvyn kansallista verkostoa viranomaisten, elinkeinoelämän ja kansalaisjärjestöjen kanssa vahvennetaan kokonaisuutena puolustuksen toimintamallin mukaisesti ottaen huomioon maanpuolustustahdon lujittaminen.

Kansainvälisellä verkottumisella vahvistetaan puolustuskykyä ja tavoitellaan voimavarojen turvaamista suorituskykyjen kehittämiselle.

Puolustuskykymme kehittäminen kansallisesti ja kansainvälisesti verkottuneena edellyttää selkeitä sopimusjärjestelyitä kuten myös pitkäaikaista strategista kumppanuutta yhteistyöosa-
puolien sekä materiaalin ja palveluiden tuottajien kanssa.

Puolustuskyvyn kehittämistä ohjataan koh-
ti Puolustusministeriön strategisessa suunnitel-
massa tunnistettuja vaatimuksia.

Osastrategian tarkoitus ja rakenne

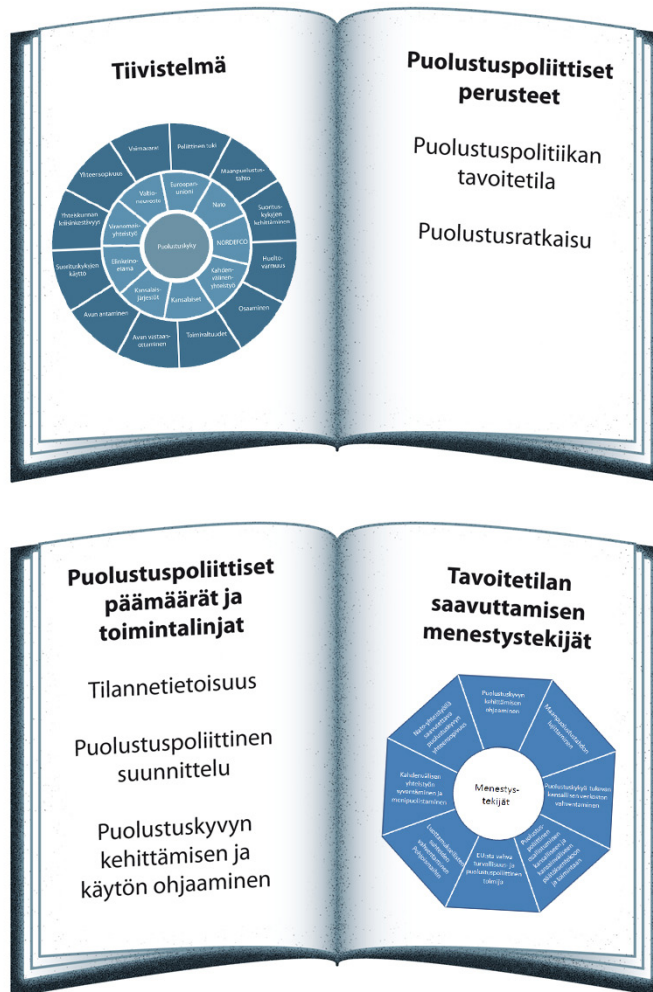
Puolustuspolitiikan osastrategia osoittaa, miten puolustusministeriön strateginen suunnitelma toimeenpannaan puolustuspolitiikassa.

Osastrategia vaikuttaa puolustusministeriön hallinnonalan toimintasuunnitelman laadintaan ja tulostavoitteiden asettamiseen. Lisäksi osastrategia antaa perusteita muille osastrategioille ja ministeriön toimintaohjelmille.

Osastrategia muodostuu sekä puolustuspoliittisista perusteista että puolustuspoliittisista päämääristä ja niiden saavuttamiseksi noudatettavista toimintalinjoista. Puolustuspoliittisissa perusteissa määritetään puolustuspolitiikan tavoitetilä sekä Suomen puolustusratkaisu. Osastrategia asettaa puolustuspoliittiset päämäärät ja toimintalinjat tilannetietoisuudelle, puolustuspoliittiselle suunnittelulle sekä puolustuskyvyn kehittämisen ja käytön ohjaamiselle. Osastrategian yhteenvetona esitetään puolustuspolitiikan tavoitetilan saavuttamisen menestystekijät.

Kuva 1:

Puolustuspolitiikan osastrategian rakenne

Osastrategian puolustuspoliittiset perusteet

Puolustuspolitiikan tavoitetilä

Puolustuspolitiikka ohjaa puolustuskyvyn ylläpitoa, kehittämistä ja käyttöä. Puolustuspolitiikalla edistetään valtion ja väestön turvallisuutta, tuetaan valtionjohdon päätöksentekoa sekä osallistutaan kansainväliseen päätöksentekoon ja yhteistoimintaan. Puolustuspolitiikka tukee ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämääriä. Puolustuspolitiikasta vastaa puolustusministeriö valtioneuvoston osana.

Puolustushallinnon strateginen visio on uskottava puolustuskyky jonka avulla säilytetään Suomen itsenäisyys, turvataan alueellinen koskemattomuus ja valtionjohdon toimintavapaus, edistetään väestön turvallisuutta ja hyvinvointia sekä ylläpidetään yhteiskunnan toimivuus.

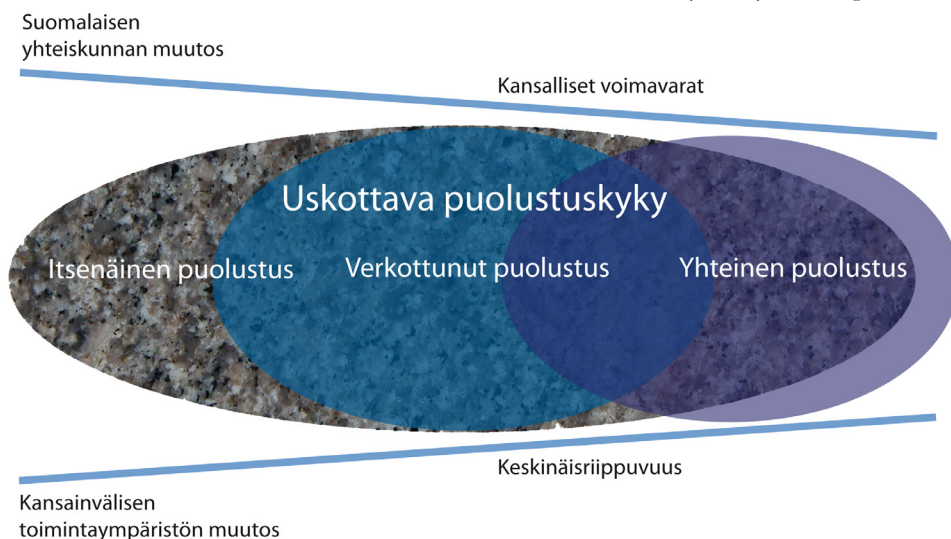
Puolustuspolitiikan tavoitetilassa Suomen puolustuskyky ja puolustusratkaisu perustuvat syvään ja monipuoliseen verkottumiseen, jossa verkoston jäsenet osoittavat tarvittaessa suori-tuskykyjään toistensa käyttöön. Tavoitetilän saavuttamiseksi puolustuspolitiikassa tiivistetään kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Kansallisen yhteistyön päämääränä on turvata puolustuskyvyn ylläpito, kehittäminen ja käyttö sekä maanpuolustustahto. Puolustuskyvyn osalta tämä tarkoittaa erityisesti tehtävien ja voimavarojen tasapainon varmistamista. Maanpuolustustahto turvataan kehittämällä asevelvollisuuden toimintaedellytyksiä sekä tukemalla monipuolista ja kaikille halukaille mahdollista vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta.

Kansainvälisen puolustuspoliittisen yhteistyön päämääränä on turvata puolustuskyky verkottumalla osapuolien kanssa, jotka ovat valmiita kehittämään ja käyttämään yhdessä suori-tuskykyjä. Kansainvälisen yhteistyön osa-alueet ovat aktiivinen osallistuminen ja vaikuttaminen Euroopan unionin yhteiseen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan (YTPP), pohjoismaisen puolustusalan yhteistyön (NORDEFECO) tiivistäminen, Nato-yhteistyön syventäminen ja puolustuskykyä tukevan kahdenvälisen yhteistyön monipuolistaminen.

Kuva 2:

Puolustushallinnon strateginen visio

Puolustusratkaisu

Suomen puolustusratkaisu on verkottunut puolustus, josta voidaan siirtyä yhteiseen puolustukseen, mikäli valtionjohto niin päättää. Verkottunut puolustus on kansallista ja kansainvälistä puolustuspoliittista ja sotilaallista yhteistyötä, jossa verkoston jäsenet kehittävät suorituskykyjä yhdessä ja tarjoavat omia suorituskykyjään tarvittaessa toistensa käyttöön. Verkottuneeseen puolustukseen osallistuvat maat tekevät strategisen päätöksen puolustuskyvyn osatekijöistä, jotka pidetään kaikissa tilanteissa omassa hallussa. Vastaavasti tehdään strateginen päätös osatekijöistä, joiden osalta luotetaan verkoston muiden jäsenten antamaan tukeen.

Verkottumisen tavoitteena on turvata puolustuskyky 2010-luvun toimintaympäristössä, jossa toimijoiden keskinäisriippuvuus kasvaa samalla kun puolustukseen käytettävissä olevat voimavarat säilyvät rajallisina tai mahdollisesti jopa supistuvat. Verkottumisen päämääränä on Suomen puolustuksen tarvitsema kansallinen sekä kansainvälinen tuki.

Kansallisella verkottumisella kehitetään erityisesti yhteiskunnan kriisinkestävyyttä, osaamista, huoltovarmuutta ja infrastruktuuria. Yhteistoiminta muiden viranomaisten, elinkeinoelämän, kansalaisjärjestöjen ja yksittäisten kansalaisten kanssa lujittaa tahtoa puolustaa yhteiskuntaamme. Strateginen kumppanuus elinkeinoelämän kanssa on keskeinen osa puolustuskyvyn kustannustehokkuutta. Yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa on tärkeää kokonaisvaltaisen kansainvälisen kriisinhallinnan valmistelussa ja toimeenpanossa sekä viranomaisten tukemistehtävissä. Yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa myös lujittaa kansalaisten maanpuolustustahtoa.

Kuva 3:

Verkottumisen periaate puolustuskyvyn turvaamisessa

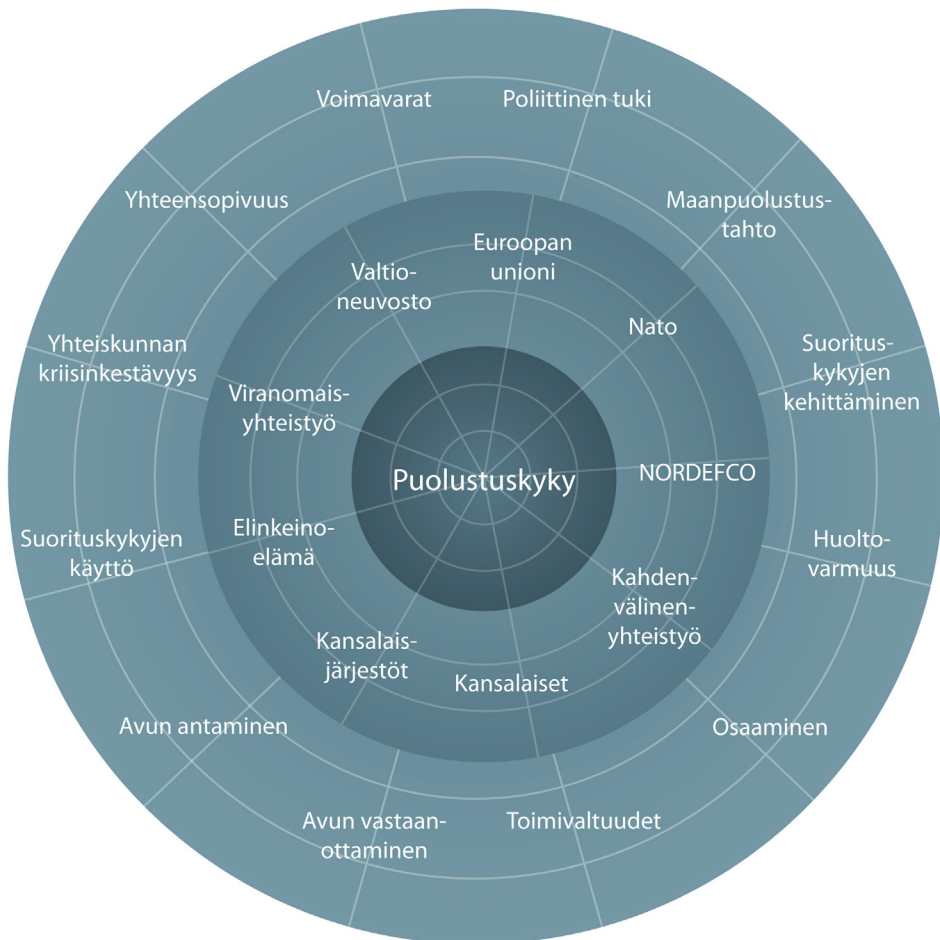
Kansainvälisellä verkottumisella vahvistetaan puolustuskykyä ja tavoitellaan voimavarojen turvaamista suorituskykyjen kehittämiselle. Verkottuminen Euroopan unionissa, pohjoismaisessa puolustusalan yhteistyössä, Naton rauhankumppanuusyhteistyössä ja kahdenvälisesti mahdollistaa sekä kansainvälisen poliittisen tuen että avun antamiseen ja vastaanottamiseen tarvittavan sotilaallisen yhteensopivuuden. Kansainvälinen verkottuminen kehittää myös materiaalihankintojen kustannustehokkuutta ja huoltovarmuutta sekä mahdollisuuksia teolliseen sekä tut-

kimus- ja teknologiyhteistyöhön. Syvimmillään kansainvälinen verkottuminen johtaa yhteisten suorituskykyjen kehittämiseen ja käyttämiseen.

Puolustuskykymme kehittäminen kansallisesti ja kansainvälisesti verkottuneena edellyttää selkeitä sopimusjärjestelyitä kuten myös pitkäaikaista strategista kumppanuutta yhteistyöosapuolien sekä materiaalin ja palveluiden tuottajien kanssa. Puolustuspoliittikan tavoite-tilan saavuttaminen edellyttää kykyä hallita ja kehittää verkottuneessa puolustuksessa tarvittavaa osaamista.

Kuva 4:

Puolustuspoliittinen verkottuminen

Puolustuspoliittinen tilannetietoisuus

Tilannetietoisuuden päämäärä

Puolustuspoliittisen tilannetietoisuuden päämääränä on tuottaa perusteita puolustuspolitiikan suunnittelulle ja päätöksenteolle.

Puolustuspoliittinen tilannetietoisuus antaa sekä ennakoivan että reaaliaikaisen käsityksen turvallisuus- ja puolustuspoliittisesta tilanteesta sekä toimintaympäristön ja yhteiskunnan kehityssuunnista. Tavoitetilassa tilannetietoisuus on perusta oikea-aikaiselle puolustuspoliittiselle päätöksenteolle sekä puolustuskyvyn suunnittelulle, kehittämiselle ja käytölle. Tilannetietoisuus tukee niin johdon kuin asiantuntijavirkamiestenkin työtä ja osaamista sekä parantaa tiedonkulkua ja toiminnan joustavuutta.

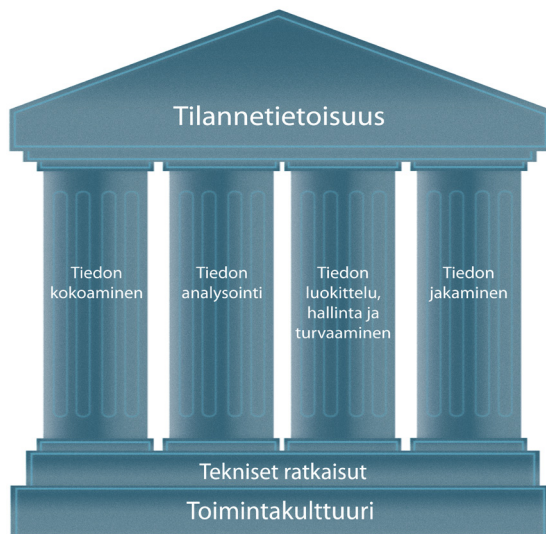
Tarkastelukaudella rakennetaan verkottumiseen perustuva tilannetietoisuuden toimintakulttuuri, jossa toimintaympäristöä käsittelevän tiedon kokoaminen, luokittelu ja analysointi sekä tiedon jakaminen ja turvaaminen ovat osa normaalia työskentelyä. Toimintakulttuurin rakentaminen edellyttää henkilöstön osaamisen kehittämistä, tarkoitukseen sopivien teknisten ratkaisujen hankkimista sekä jo olemassa olevien voimavarojen käytön tehostamista ja priorisointia.

Toimintakulttuurin rakentaminen

Puolustuspoliittinen tilannetietoisuus edellyttää kansallisia ja kansainvälisiä syötteitä turvallisuus- ja puolustuspoliittisista, sotilaallisista ja yhteiskunnallisista kehityssuunnista toimintaympäristössämme. Verkottuminen tukee tarvittavan tiedon hankintaa ja saamista sekä sen analysointia.

Puolustuspoliittisesti olennainen informaatio kootaan ja luokitellaan siten, että se on nopeasti löydettävissä toimenpiteitä varten. Tämä edellyttää yhteensopivia tietojärjestelmiä sekä uutta toimintakulttuuria, jossa keskeistä on kyky ja halu jakaa tietoa. Teknisten ratkaisujen on oltava yhteneväisiä valtioneuvostotason

Kuva 5: Tilannetietoisuus

ratkaisujen kanssa. Informaatiomassasta eroteetaan puolustuspoliittisesti tärkeä tieto, joka jaetaan sekä ministeriön että hallinnon sisällä oikea-aikaisesti. Tietoa jaetaan keskeisille puolustuspoliittisille yhteistyökumppaneille. Tiedon jakaminen tukee puolustuspolitiikan strategisten tavoitteiden saavuttamista ja strategista viestintää. Tavoitetilassa tiedonhallinta liitetään osaksi tilannetietoisuutta.

Puolustuspoliittiset tutkimustarpeet tunnistetaan sekä pysyvien strategisten että kulloisenaikin ajankohtana tilannetietoisuuden kannalta tärkeiden tietotarpeiden perusteella ja ne lii-

tetään osaksi ministeriön tutkimussuunnitelmaa. Tutkimustarpeiden tunnistamista kehitetään tarkastelukaudella lujittamalla puolustuspoliittisen tutkimuksen, tilannetietoisuuden ja suunnittelun suhdetta. Toimintaympäristötutkimusta hankitaan verkottumalla kansallisesti ja kansainvälisesti. Tämä mahdollistaa oman tutkimuksen painopisteyttämisen hallinnonalan kannalta keskeisiksi tunnistettuihin puolustuskykyyn vaikuttaviin tekijöihin.

Puolustuspoliittinen analyysi tukee puolustuspoliittista suunnittelua ja päätöksentekoa sekä puolustuskyvyn kehittämistä. Analyysi edellyttää kansallisia ja kansainvälisiä syötteitä turvallisuus- ja puolustuspoliittisista, sotilaallisista ja yhteiskunnallisista kehityssuunnista. Tavoitetilassa puolustushallinnolla on kyky päätöksentekoa, suunnittelua ja kehittämistä tukevan analyysin tuottamiseen.

Puolustuskyvyn kehittämistä ja käyttöä tukeva analyysikyky rakennetaan yhteistyössä puolustusvoimien kanssa, mutta analyysikykyä tukevaa metodologista osaamista ja koulutusta

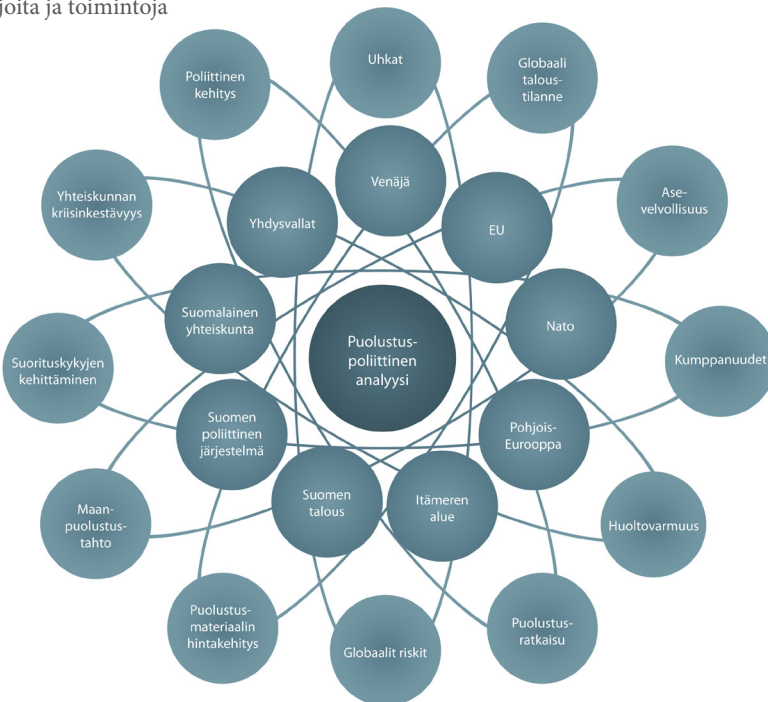
hankitaan verkottuneesti. Hallinnonalan analyysikyky suunnataan siten, että puolustuspoliittinen analyysi ja operatiivisen tason toimintaa tukeva sotilaallis-strateginen analyysi tukevat toisiaan synergian aikaansaamiseksi. Näin muodostetaan suunnittelussa, johtamisessa ja päätöksenteossa tarvittava kokonaiskuva.

Toimintaympäristön tutkimuksessa saadaan verkottumalla tietoa kohteista, joita ei ole tarkoituksenmukaista itse tutkia. Tutkimustarpeiden tunnistamista kehitetään lujittamalla puolustuspoliittisen tutkimuksen, tilannetietoisuuden ja suunnittelun suhdetta. Puolustuspoliittiset tutkimustarpeet tunnistetaan pysyvien strategisten ja tilannetietoisuuden kannalta tärkeiden tietotarpeiden perusteella ja liitetään osaksi ministeriön tutkimussuunnitelmaa. Tutkimusvoimavarat kohdennetaan tehokkaasti määrittämällä seurattavat tekijät ja toimijat sekä tutkimuksen ja analyysin kohteet.

Tavoitetilassa puolustuspoliittinen tieto turvataan lainsäädännöllä ja ohjeistuksella, teknillä ratkaisulla ja oikeilla toimintatavoilla.

Kuva 6:

Puolustuspoliittisen analyysin keskeisiä toimijoita ja toimintoja

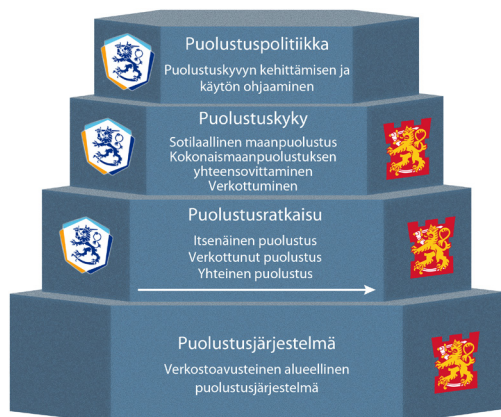
Puolustuspoliittinen suunnittelu

Puolustuspoliittisen suunnittelun päämäärä

Puolustuspoliittisen suunnittelun päämääränä on määrittää toimintaympäristöön ja käytössä oleviin voimavaroihin suhteutettu puolustuskyky.

Kuva 7:

Puolustuspolitiikan keskeiset käsitteet

Suomen tarvitsema puolustuskyky edellyttää yhteistyötä sotilaallisten suorituskykyjen kehittämisessä ja käytössä. Samalla käytettävissä olevat voimavarat edellyttävät puolustushallinnon rakenteen ja toiminnan uudistamista.

Euroopan unionin kansainvälisen roolin sekä YTPP:n vahvistuminen vakauttavat Suomen toimintaympäristöä. Unionin turvallisuusstrategia ja suorituskykytyön linjaukset otetaan huomioon puolustuspoliittisessa suunnittelussa.

Valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon VNS2009 toimintalinjan mukaan Suomi on sotilaallisesti liittoutumaton valtio ja sen vuoksi puolustuspoliittisessa suunnittelussa selvitetään osapuolet, joiden kanssa voidaan verkottua sotilaallisten suorituskykyjen kehittämisessä ja käyttämisessä. Samalla suunnittelussa otetaan huomioon, että verkottuminen ei takaa tuen saamista sotilaallisissa kriisissä vaan ainoastaan mahdollistaa sen.

Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka

Valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko antaa perustan puolustuskyvyn kehittämiselle ja voimavaroille. Selonteossa määritetään kehittämisen avainlinjaukset ja tarvittavat voimavarat kahdelle neljävuotiskaudelle, mikä mahdollistaa yli hallituskauden ulottuvan poliittisen sitoutumisen puolustuksen kehittämiseen.

Selonteon valmistelun ja julkistamisen pohjalta käytävä laaja-alainen poliittinen ja kansalaiskeskustelu lisää turvallisuus- ja puolustuspolitiikan näkyvyyttä. Selonteolla viestitään sekä kotimaassa että ulkomaailmalle siitä, miten Suomi näkee toimintaympäristönsä, siitä nousevat uhkat ja mahdollisuudet, ja kuinka Suomi varautuu niihin.

Puolustuspoliittisena päämääränä on, että selonteko sisältää tarvittavat puolustusministeriön strategisessa suunnitelmassa määritetyt puolustuspoliittiset linjaukset, puolustuksen pitkäjänteisen kehittämisen ja resursoinnin sekä vahvan poliittisen sitoutumisen.

Kuva 8:

Puolustuspoliittiset päämäärät turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa ratkaisussa

Poliittisten puolueiden kanssa käydään jatkuvaa vuoropuhelua ja puolustuspolitiikan haasteet sisältyvät hallitusohjelmaan. Valtioneuvoston ohella eduskunta ja erityisesti sen puolustusta ulkoasiainvaliokunnat ovat tärkeitä toimijoita puolustuspoliittisessa vaikuttamisessa. Puolustuspoliittisessa suunnittelussa määritetty puolustuskyky viestitään puolustuspolitiikan päämäärien saavuttamiseksi valtionjohdolle, eduskunnalle ja poliittisille puolueille sekä kansainvälisille toimijoille.

Puolustusministeriön strateginen suunnitelma

Puolustusministeriön strateginen suunnitelma analysoi toimintaympäristön pitkän aikavälin muutokset ja arvioi ennakoivasti niiden vaikutukset puolustuskyvylle. Strateginen suunnitelma saa perusteita edellisestä turvallisuus- ja puolustuspoliittisesta selonteosta ja tuottaa hallinnonalan esittämiä puolustuspoliittisia linjauksia seuraavaan selontekoon. Puolustuspoliittiseen suunnitteluun ja valmisteluun liittyvät keskeiset strategiset linjaukset vuoteen 2020 asti ovat:

Puolustusvoimien tehtävät säilyvät ennallaan.

Kansallinen puolustus pysyy puolustusvoimien tärkeimpänä tehtävänä. Kansalliseen puolustukseen kehitettyjä suorituskykyjä käytetään joustavasti myös muiden viranomaisten tukemisessa ja kansainvälisessä sotilaallisessa kriisinhallinnassa. Puolustusvoimien tehtävät ja voimavarat pidetään tasapainossa mahdollistamaan tehtävien hoitaminen.

Sodanajan joukkojen vahvuus pienenee, mutta suorituskyky paranee. Koko maata puolustetaan. Rauhan ajan koulutusjärjestelmää kevennetään. Puolustusjärjestelmänä on verkostoavusteinen puolustusjärjestelmä, jossa liikkuvuudella on suuri merkitys. Joukkojen vahvuuden pienentymisen vaikutusta suorituskykyyn korvataan kehittämällä joukkojen ja suorituskykyjen laatua kaikilla osa-alueilla.

Puolustuskyky ja maanpuolustustahto tukevat toisiaan. Suomalainen asevelvollisuus säilyy, mutta sitä kehitetään vastaamaan puolustuskyvyn ja maanpuolustustahdon asettamiin vaatimuksiin. Puolustuskyky tukee yhteiskunnan kriisivalmiutta edistäten siten myös maanpuolustustahtoa. Maanpuolustustahto säilyy yhtenä puolustuskyvyn keskeisenä perustana.

Verkottuminen syvenee ja monipuolistuu. Puolustusvoimat on yhä moniulotteisemmin keskinäisriippuvainen muusta yhteiskunnasta ja muu yhteiskunta puolustusvoimista. Kansainvälinen yhteistyö syvenee ja monipuolistuu. Vastuunkanto kansainvälisestä turvallisuudesta lisääntyy.

Kuva 9:

Puolustuksen kehittämisen keskeiset strategiset linjaukset

Puolustusministeriön strateginen suunnitelma määrittää myös tarpeita puolustuspoliittiselle tutkimukselle. Puolustuspolitiikkaa tukeva tutkimus keskittyy toimintaympäristön muutoksiin ja niiden vaikutuksiin puolustuskyvylle. Keskeisiä osa-alueita tutkimuksessa ovat kansainvälisen järjestelmän toimijoiden ennakointi, kansallisen toimintaympäristön muutokset ja globaalit kriisit. Erityisiä tutkimusalueita puolustuspolitiikan kannalta ovat lähialueen turvallisuuspoliittiseen kehitykseen liittyen Itämeren turvallisuus, pohjoiset alueet ja Venäjän kehitys sekä puolustusmateriaalin hintakehitys, asevelvollisuus, maanpuolustustahto ja kumppanuudet.

Puolustuskyvyn kehittämisen ja käytön ohjaaminen

Ohjaamisen perusteita

Puolustuskyvylä tarkoitetaan puolustuspolitiikalla, kokonaismaanpuolustuksen yhteensovittamisella ja sotilaallisella maanpuolustuksella kehitettävää ja ylläpidettävää valmiutta ja kykyä vastata puolustushallinnon tehtäviin kaikissa turvallisuustilanteissa.

Puolustuskkyky mitoitetaan valtionjohdon turvallisuus- ja puolustuspoliittisten linjausten mukaisesti.

Puolustuskvyn kehittäminen sisältää sotilaallisten suorituskvyn kehittämisen sekä kansallisen ja kansainvälisen tuen hankkimisen puolustusjärjestelmälle. Puolustuskvyn kehittäminen perustuu puolustuspoliittiseen suunnitteluun. Puolustuskvyn kehittämisessä huomioidaan kansainvälisten standardien asettamat vaatimukset ja sotilaallisille suorituskvylle rakennetaan niiden edellyttämä kansainvälinen yhteensopivuus.

Kuva 10:
Puolustuskkyky

Puolustuskkykyä käytetään puolustusvoimien laakisääteisten tehtävien mukaisesti Suomen sotilaalliseen puolustamiseen, muiden viranomaisten tukemiseen ja kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan. Puolustusvoimien on kyettävä toimimaan koko maan alueella sekä muodostamaan painopiste kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti. Puolustuskvyn keskeisimpänä tarkoituksena on ennalta ehkäistä ja tarvittaessa torjua maahamme kohdistuva sotilaallisen voiman käyttö ja sillä uhkaaminen.

Puolustusvoimat vastaa puolustusjärjestelmän sotilaallisten suorituskvyn kehittämisestä. Tarvittavilla kansalliseen puolustukseen ja kansainvälisiin tehtäviin käytettävillä joukoilla on oltava avun antamisen ja vastaanottamisen edellyttämä kansainvälisten standardien mukainen suorituskkyky sekä sen todentamisen edellyttämä arviointi- ja sertifiointijärjestelmä.

Puolustusvoimia uudistetaan suorituskvylähtöisesti siten, että sillä on 2020-luvun vaatimuksia ja turvallisuusympäristöä vastaavat kyvyt ennaltaehkäisyyn, torjuntaan, yhteiskunnan tukemiseen ja kriisinhallintaan ottaen huomioon ylläpitoon ja kehittämiseen käytettävissä olevat voimavarat. Uudistamisessa otetaan huomioon verkottumisen vaatimukset ja mahdollisuudet avun antamiseen ja vastaanottamiseen.

Puolustushallinto tukee kaikissa turvallisuustilanteissa niitä muita viranomaisia, joiden kyvyt eivät yksin riitä ja vastaanottaa muiden viranomaisten tukea omiin tehtäviinsä. Puolustusvoimat tukee erityisosaamisella ja suorituskvylä muuta yhteiskuntaa ja Lissabonin sopimuksen yhteisvastuulausekkeen periaatteiden mukaisesti muita EU-maita. Puolustusvoimat valmistautuu ottamaan vastaan tukea muilta kansallisilta ja kansainvälisiltä toimijoilta.

Kriisinhallinta on Suomen turvallisuuspolitiikan keskeinen keino, jolla Suomi osaltaan pyrkii edistämään maailman konfliktialueiden vakautta. Puolustuspolitiikka tukee osallistumista kokonaisvaltaiseen kansainväliseen kriisinhallintaan.

lintaan. Osallistuminen kriisinhallintaan on osa puolustuskyvyn ja sen käytettävyyden kehittämistä. Kriisinhallinnassa on kyse myös Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan päämäärien ja puolustuskyvyn osoittamisesta sekä ennakoivasta vaikuttamisesta Suomen turvallisuustilanteeseen.

Puolustuskyvyn valmius

Puolustuskyvyn valmiuden säätelyn puolustuspoliittisena päämääränä on varmistaa, että puolustushallinnolla on kaikissa yhteiskunnan turvallisuussympäristön mahdollisissa häiriöissä valmius tehtäviensä hoitamiseen. Normaalioloissa esiintyvät häiriötilanteet hallitaan viranomaisten tavanomaisin toimivaltuuksin ja voimavaroin. Valmius muodostuu normaaliaikana tehtävistä suunnitelmista ja niiden harjoittelusta, lainsäädännöllisestä ja rakenteellisista valmisteluista sekä hankinnoista, joilla turvataan puolustushallinnon kyky tehtäviensä hoitamiseen myös poikkeusoloissa.

Puolustuskyvyn valmiutta säädellään strategisen ennakkoarvioituksen ja tilanteen kehittymisen edellyttämällä tavalla. Valmiudensäätely käsittää käytettävissä olevien sotilaallisten voimavarojen säätelyn lisäksi myös ennakoiv-

an resurssipoliittisen valmistelun ja säädösten valmistelun sekä poikkihallinnollisen ja viranomaisyhteistyön suunnittelun ja valmistelun.

Resurssipoliittiseen valmisteluun kuuluvat materiaali-, henkilöstö- ja budjetointiasiat, ja säädösten valmisteluun kuuluvat muun muassa tarvittavien poikkeussäädösten, valmiuslain sekä puolustustilalain mukaisten toimivaltuuksien käyttöön saamisen valmistelu.

Puolustusministeriö vastaa puolustuskyvyn valmiuden säätelyn edellyttämien päätösten poliittisesta valmistelusta, hallinnonalan päätösten esittelystä, toimeenpanon ohjauksesta sekä osataan valmiuden säätelyn yhteyskunnallisten vaikutusten arvioinnista yhteistoiminnassa muiden ministeriöiden kanssa kaikissa tilanteissa.

Tavoitetilassa puolustuskyvyn valmiuden oikea-aikainen säätely muodostaa turvallisuussympäristössämme ennaltaehkäisevän kynnyksen sotilaallisen voiman käytölle ja sillä uhkaamiselle. Tällöin puolustushallinnolla on suunniteltuna, valmisteltuna ja harjoiteltuna sotilaallisen valmiuden säätelyn edellyttämät toimenpiteet yhteistoiminnassa muun valtionhallinnon kanssa. Tavoitetilassa puolustusvoimilla on jo normaalioloissa alueellisen koskemattomuuden turvaamisen edellyttämiä yhteisoperaatiokykyisiä sotilaallisia voimavaroja.

Kuva 11:
Puolustuskyvyn valmius

Aluevalvonta

Aluevalvonnan puolustuspoliittisena päämääränä on puolustuskyvyn osoittaminen mahdollisimalla alueellisen koskemattomuuden turvaaminen ja sen jatkuva valvonta.

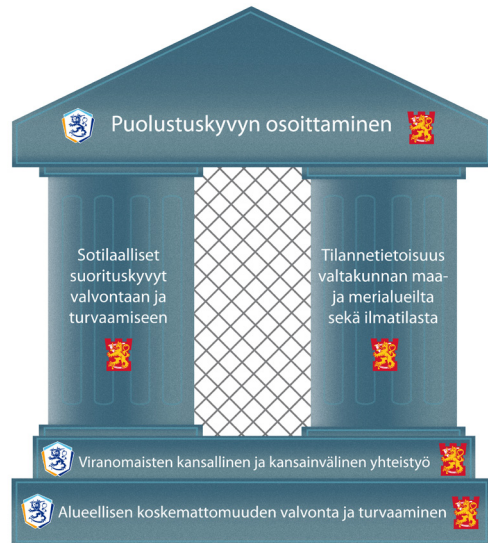
Puolustusministeriö on aluevalvontalakiin kuuluvien asioiden ylin lupaviranomainen.

Kansallisesti verkottumalla kootaan ja jaetaan aluevalvontaan liittyvää tietoa ja osaamista. Verkottuminen varmistaa, että aluevalvontahankkeisiin ja –toimintaan ei muodostu päällekkäisyyksiä. Merellisten toimijoiden yhteistointafoorumilla ylläpidetään tilannetietoisuutta ja tilannekuvaa sekä varmistetaan selkeät viranomaisvastuut ja **–tehtävät**. Yhteistyöllä muiden viranomaisten kanssa turvataan ilmavoimien toimintaedellytykset eurooppalaistuvassa ilmatilan hallinnassa.

Kansainvälisellä verkottumisella kehitetään aluevalvontaan liittyvää tilannekuvaa, turvataan Suomen etuja ja toimintamahdollisuuksia sekä kehitetään lento- ja meriliikenteen turvallisuutta. Valmiutta epäsymmetristen uhkien torjuntaan parannetaan osallistumalla tilannekuvan kehittämiseen yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Kansainvälinen tilannekuvayhteistyö tehostaa normaaliolojen alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja torjunnan kykyjä sekä poikkeusolojen tilannekuvan muodostamista. Samalla mahdollistetaan kansainvälinen harjoitustoiminta ja kehitetään kriisinhallintaoperaatioiden tilannekuvaa. Suomen kannalta tärkeimpiä aluevalvontaa kehittäviä hankkeita ovat MARSUR (Maritime Surveillance Networking), SUCBAS (Sea Surveillance Co-operation Baltic Sea) ja ASDE (Air Situation Data Exchange).

Kuva 12: Aluevalvonta

Euroopan unionin yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka

Puolustuspoliittisena päämääränä on, että Euroopan unionin yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) tarjoamat mahdollisuudet hyödynnetään Suomen puolustuskyvyn vahvistamisessa. Puolustuspolitiikka tukee kaikki toimia, joilla kehitetään Euroopan unionin merkitystä turvallisuus- ja puolustuspoliittisena toimijana. Puolustuspoliittiset painopistealueet YTPP:ssä ovat sotilaallisten suorituskykyjen kehittäminen ja sotilaalliset kriisinhallintaoperaatiot.

Puolustuspolitiikalla varmistetaan, että EU:n sotilaallisten suorituskykyjen kehittäminen huomioidaan kansallisissa kehittämisohjelmissä. Kustannustehokkuus edellyttää monikansallisen yhteistyön tiivistämistä ja puolustuspolitiikalla tavoitellaan suorituskykyjen yhteiskäytön ja -omistuksen hyödyntämistä yhteistyövaihtoehtojen aikaan saamiseksi. Puolustuspolitiikalla tuetaan myös olemassa olevien suorituskykyjen, etenkin taisteluosastojen joustavaa käyttöä. Lisäksi tuetaan EU:n ja Naton yhteistyön syventämistä suorituskykyjen kehittämisessä. Euroopan puolustusvirastoa (EDA) tuetaan suorituskykyjen ja siviili-sotilassynergioiden kehittämisessä osallistumalla aktiivisesti viraston toimintaan.

Oikea-aikaisella puolustuspoliittisella osallistumisella sekä puolustuspoliittisen ja sotilaallisen asiantuntemuksen välittämällä niin valtionjohdon kuin EU-tasonkin päätöksentekoon varmistetaan, että EU:n kriisinhallintaoperaatioihin osallistuminen palvelee puolustuskyvyn käytön kehittämistä sekä tukee turvallisuus- ja puolustuspolitiikan päämäärien saavuttamista.

Puolustuspolitiikka tavoittelee kokonaisvaltaisen lähestymistavan vakiinnuttamista niin kansallisella kuin EU-tasollakin. Kansallisesti toimintakulttuuria kehitetään kokonaisvaltaisen kriisinhallintastrategian mukaisesti. EU-tasolla tuetaan pysyvän kokonaisvaltaisten kriisinhallintaoperaatioiden suunnittelu- ja johtoesikunnan perustamista sekä tavoitellaan siviili-sotilaslähestymistapaa suorituskykyjen kehittämisessä, koulutuksessa, harjoituksissa, operaatioissa ja kokemusten keräämisessä.

Puolustuspolitiikalla tuetaan puolustushallinnon asiantuntijoiden rekrytoitumista EU-rakenteisiin. Puolustushallinnon henkilöstöä pyritään saamaan keskeisiin yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan tehtäviin EU:n toimielimiin ja Euroopan puolustusvirastoon.

Kuva 13:
Puolustuspoliittiset painotukset YTPP:ssä

Pohjoismainen puolustusalan yhteistyö

Pohjoismaisen puolustusalan yhteistyön (NORDEFCO) puolustuspoliittisena päämääränä on verkottumisen tuottama etu puolustuskyvyn kehittämiselle ja käytölle. Yhteistyölle rakennetaan perusta yhteisillä puolustuspoliittisilla tavoitteilla ja puolustusvoimien käytännön toimilla. Itämeren turvallisuuteen liittyvä kehitys pyritään saamaan osaksi pohjoismaista puolustusalan yhteistyötä.

Kuva 14:
Puolustuspoliittiset painotukset NORDEFCOssa

Sotilaallisesti yhteistyön syventämisestä haetaan ennen kaikkea kustannustehokkuutta, jolla turvataan voimavarat merkittävimpien operatiivisten suorituskykyjen kansalliselle ylläpidolle ja kehittämiselle. Mahdollisuudet yhteispohjois-

maisten suorituskyykyjen¹ kehittämiseen yhdessä määritettyjen vaatimusten perustella selvitetään ja tarkastelukaudella aloitetaan yhteisten suorituskyykyjen² kehittäminen.

Yhteistyössä osallistutaan aktiivisesti yhteis-pohjoismaisiin hankkeisiin, joilla lisätään henkilöstön koulutukseen ja harjoitustoimintaan liittyvien järjestelyjen roolijakoa ja kustannus-tehokkuutta. Lisäksi erilaisten harjoitusalueiden yhteiskäyttömahdollisuudet selvitetään.

Puolustuspoliittisena tavoitteena on verkottu-neen puolustuksen periaatteiden mukainen syve-nevä pohjoismainen yhteistyö myös kansainväli-ssä sotilaallisessa kriisinhallinnassa. Tarkastelu-kaudella selvitetään mahdollisuudet kehittää krii-sinhallintaan yhteispohjoismaisia kyykyjä.

Nato-yhteistyö

Nato-yhteistyön keskeisenä puolustuspoliittise-na päämääränä on puolustuskyvyn yhteensopi-vuus, joka mahdollistaa avun antamisen ja vas-taanottamisen palvelen siten puolustuskyvyn kehittämistä ja käyttöä.

Yhteistyössä keskitytään sotilaallisten suori-tuskyykyjen kehittämiseen, harjoituttamiseen ja arviointiin. Yhteistyöllä vahvistetaan valmiuk-sia jatkaa osallistumista kansainvälisiin kriisin-hallintaoperaatioihin ja edistetään sotilaallisen yhteensopivuuden, joukkosuunnittelun ja suori-tuskyykyjen kehittämistä. Suorituskyykyjen ja nii-den yhteensopivuuden kehittämisessä hyödyn-netään erityisesti Naton suunnittelu- ja arvioin-tiprosessia (PARP) sekä operatiivista suorituskyykykonseptia (OCC) ja siihen liittyvää arviointi-ohjelmaa (E&F). Suomen kriisinhallinnan suori-

tuskyykyluetteloon listatut kyytyt arvioidaan Naton arviointijärjestelmän ylimmälle tasolle (NEL2). Lisäksi osallistutaan Naton nopean toiminnan joukkoihin, mikä osaltaan tehostaa joukkojemme toimintakyykyä ja yhteensopivuutta.

Kuva 15:

Puolustuspoliittiset painotukset Nato-yhteistyössä

Nato-johtoiseen kriisinhallintaan osallistumi-nen antaa perusteita puolustuskyvyn ja sen käy-tettävyyden kehittämiselle. Lisäksi tuetaan ko-konaisvaltaisen lähestymistavan ottamista huo-mioon kaikissa kriisinhallinnan vaiheissa. Nato-yhteistyö mahdollistaa kriisi- ja konfliktitilan-teisiin vastaamisen tehtäviin tarkoituksenmu-kaisimmilla suorituskyyvyillä.

Puolustushallinto osallistuu muuhun Naton kumppanimaille avaamaan toimintaan ja sen ke-hittämiseen sekä antaa syötteitä Naton toimin-nan kehittämiseen ja tiivistää säännöllistä vuo-ropuhelua Naton kanssa Suomelle tärkeistä puo-lustuspoliittisista kysymyksistä. Suomi osallis-tuu muiden kumppanimaiden tukemiseen rau-hankumppanuusohjelmassa. Puolustushallinto pitää yllä ja kehittää tietoisuutta Naton jäsenyy-den vaikutuksista hallinnonalalle ja puolustus-järjestelmän kehittämiselle. Puolustushallinnon siviili- ja sotilashenkilöstöä lähetetään Suomen kannalta keskeisiin Naton päämaja- ja esikunta-tehtäviin sekä koulutustilaisuuksiin.

- 1 Yhteispohjoismaisilla suorituskyyvyillä tarkoite-taan kyykyjä, joita on tarkoituksenmukaisinta ke-hittää ja käyttää yhdessä, kuten esimerkiksi ilma-tankkauskyky.
- 2 Yhteisillä suorituskyyvyillä tarkoitetaan yhdessä kehitettäviä kyykyjä, joita käytetään kansallises-ti omien tarpeiden mukaisesti, kuten terroripom-mien raivaamiskyky.

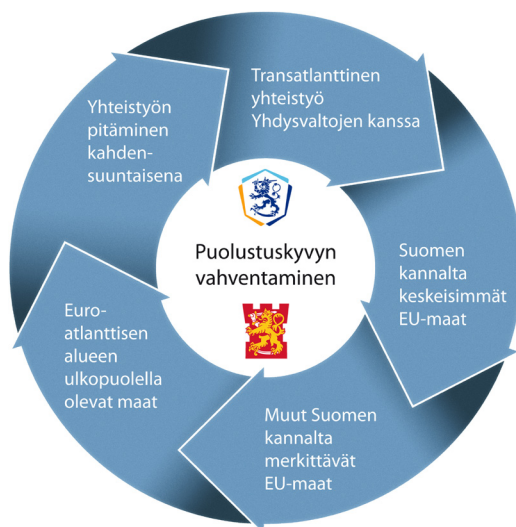
Kahdenvälinen yhteistyö

Kahdenvälisen yhteistyön puolustuspoliittisena päämääränä on puolustuskyvyn vahventaminen verkottumalla ja syventämällä yhteistyötä puolustuskyvyn ja sen käytön kehittämisen kannalta merkittävien valtioiden kanssa.

Yhdysvallat on Suomen puolustushallinnon merkittävin kahdenvälinen yhteistyökumppani. Yhteistyö on tärkeää niin puolustuspoliittikan, sotilaallisten suorituskykyjen kehittämisen ja kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan osallistumisen kuin myös puolustusmaterilaalhankintojen sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan kannalta.

Kuva 16:

Puolustuspoliittiset painotukset kahdenvälisessä yhteistyössä

Yhdysvallat on arvioinut Suomen luotettavaksi kumppaniksi puolustushallintojen välisessä yhteistyössä ja Suomen tulee omalla toiminnallaan tukea tätä käsitystä. Yhteistyösuhde toimii kahdensuuntaisesti keskittyen osa-alueille, joilla Suomi on Yhdysvaltojen näkökulmasta mielenkiintoinen kumppani. Yhdysvaltojen suuntaan tuodaan esiin Suomen kansallisia vahvuuksia, erityisesti kriisinhallinta- ja teknologiaosaamisesta sekä laaja-alaisesta viranomaisyhteistyöstä.

Kahdenvälisessä yhteistyössä korostuu hyvien henkilösuhteiden ylläpitäminen eri tasoilla. Suhteita ylläpidetään ja tiivistetään aktiivisella yhteydenpidolla ja vierailuvaihdolla keskeisten yhteistyösopuolten kanssa hallinnossa, asevoimissa ja tutkimuslaitoksissa.

Sotilaallisesti liittoutumattomana kumppanimana Suomi saa Naton kautta tai suoraan Yhdysvaltojen osaamista hyödynnettäväksi hyvin rajallisesti ja ajallisella viiveellä Naton jäsenmaihin verrattuna.

Yhteistyötä Suomen kannalta keskeisimpien EU-maiden eli Iso-Britannian, Ranskan ja Saksan ja kulloisenkin EU:n puheenjohtajamaan kanssa jatketaan päämääränä laaja-alaisen verkottumisen syventäminen. Yhteyttä pidetään muun muassa vierailuilla pääkaupunkeihin sekä järjestämällä kahdenvälisiä tapaamisia EU-kokousten yhteydessä. Pysyvästi Brysseliin sijoitetut puolustusministeriön edustajat pitävät säännöllisesti yhteyttä edellä mainittujen maiden edustajiin EU:ssa ja Natossa. Voimavarojen salliessa kahdenvälistä yhteistyötä tiivistetään myös muiden Suomen kannalta merkittävien EU-maiden kanssa. Lisäksi kartoitetaan tarvetta ja mahdollisuuksia avata kahdenvälistä puolustuspoliittista yhteistyötä euro-atlanttisen alueen ulkopuolisten maiden kuten Intian ja Kiinan kanssa.

Osastrategian menestystekijät

Puolustuspolitiikan tavoitetilän saavuttaminen edellyttää ennen kaikkea kahden haasteen voittamista. Ensimmäinen haaste on verkottua sellaisten kumppaneiden kanssa, jotka ovat valmiita luotettavasti tarjoamaan suorituskyyjään toistensa avuksi. Verkottumisessa edellytetään uutta, luottamukseen pohjautuvaa toimintatapaa, jossa sotilaallisten turvatakuiden perustana ei ole sitovia sopimuksia. Siten verkottuminen sisältää aina tietoisesti otettavan riskin.

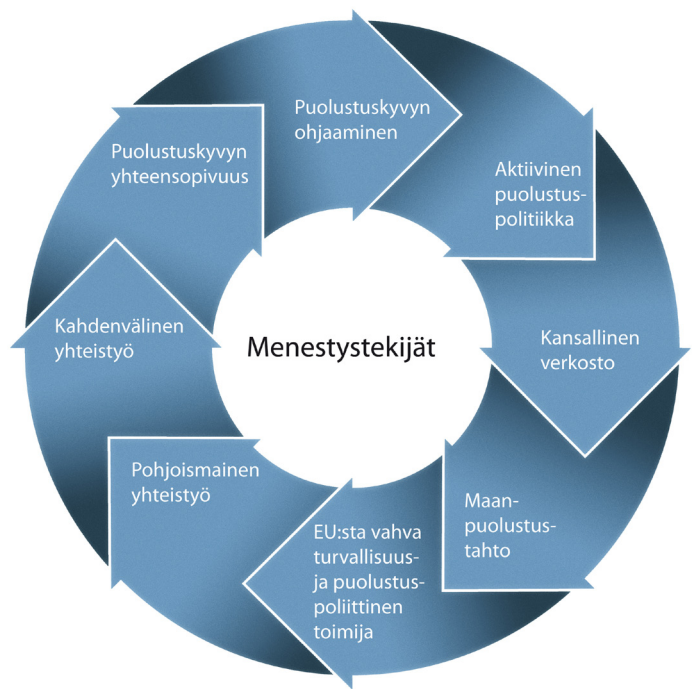
Puolustuspolitiikan toinen merkittävä haaste on ohjata puolustuskyvyn kehittämistä siten, että saavutetaan kansallisesti valmius luopua suorituskyyvistä, jotka verkottuneen puolustuksen periaatteen mukaisesti ovat saattavissa verkoston muilta jäseniltä. Tähän liittyy samalla valmius sitoutua osoittamaan omassa hallussa olevia suorituskyyjiä verkoston muiden jäsenten käyttöön.

Tavoitetilän saavuttaminen edellyttää puolustuspolitiikassa aktiivista osallistumista kansalliseen ja kansainväliseen päätöksentekoon ja toimintaan. Nato-yhteistyöllä ja Naton standardeilla saavutetaan avunantamisen ja vastaanottamisen edellyttämä puolustuskyvyn yhteensopivuus. Euroopan unionin turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittyminen tukee Suomen puolustuskykyä ja vakauttaa toimintaympäristöämme. Luottamuksellisten suhteiden vahventaminen varsinkin Pohjoismaiden kanssa edistää mahdollisuuksia verkottumisen syvenemiseen kohti yhteisiä suorituskyyjiä. Kahdenvälistä yhteistyötä syventämällä ja monipuolistamalla laajennetaan siitä puolustuskyvyn kehittämiseksi saatavia etuja. Puolustuskykyä tukevaa kansallista verkostoa vahvennetaan edelleen kokonaisuutenaan puolustuksen toimintamallin mukaisesti ja kaikissa toimita-
sa otetaan huomioon maanpuolustustahdon lujittaminen. Puolustuskyvyn kehittämistä ohjataan kohti Puolustusministeriön strategisessa suunnitelmassa tunnistettuja vaatimuksia.

Kuva 17:
Puolustuspolitiikan tavoitetilän
saavuttamisen haasteet

Kuva 18:
Puolustuspolitiikan osastrategian menestystekijät

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence